

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Iurispatronatus Acquirendi, conseruandiq[ue] illud;
ac amittendi modos breuiter continens**

Viviani, Giuliano

Romae, 1620

Lib. 14. in quo continetur materia derogationis iurispatronatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61772)

P R A X I S
IURISPATRONATUS
PARS TERTIA

Continens modos amittendi
Iuspatronatus.

LIBER DECIMVS QVARTVS.

*In quo continetur materia derogationis
iurispatronatus.*

CAPVT PRIMVM.

Legatus à latere nunquid conferre possit bene-
ficia iurispatronatus.

SVMMARIVM.

1 Legatus à latere potest con-
ferre beneficium patronatum
sine consensu patroni Ecclesia-
stici.

2 Nisi sit beneficium regula-
re, vel electiuum.

3 Vel laicorum.

4 Legatus à latere consentien-
te patrono potest beneficium
conferre etiam contradicente
habente instituere.

5 Et potest conferre benefi-
cium patroni laici, si iuspatro-
natus habeat ex priuilegio,
vel ex praescriptione.

6 Item & beneficium situm

R 4 in

in sua Prouincia, etiamsi patronus Ecclesiasticus sit alterius Prouinciae.

7 *Conferre tamen non potest, si patronus antea praesentauit.*

LEGATUS à latere † potest conferre beneficium patronatum absque consensu patronorum, si sint patroni clerici, quorum beneficia legatus à latere potest sibi reseruare, eaque vacantia conferre. ita est text. in cap. cum dilectus. vbi Abbas de iurepatronat. & hæc est communis opinio, teste Rocch. de Curte. de iurepatronat. in verbo, honorificum quæst. 1. colum. 2. & quæst. 3. colum. 3. quod non procedit † si beneficium sit regulare, vel electiuum. cap. deliberatione. de offic. legati. libro 6. vel si sit de iurepatronatus † laicorum, vel sit mixtum ius patronatus clericorum, & laicorum. Rocch. de Curte vbi supra, in verbo ius. quæst. 7. colum. 2. Quibus tamen consentientibus contradicente Prælato ad quem pertinet institutio, tamen † legatus hu-

iusmodi beneficium patronatum conferre potest, secundum Dominicum de Sancto Geminiano in cap. vnico. in fine. de iurepatronat. lib. 6. late Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. par. 3. quæst. 8. art. 1. 2. & 4. Item talis † legatus potest conferre beneficia pertinentia ad laicos tantum ex vi præscriptionis, seu ex Pape priuilegio. ita Abb. Cardin. Butr. & alij in dicto cap. cum dilectus. & Lambertin. vbi supra. artic. 3. Similiter talis † legatus potest conferre beneficium situm in sua Prouincia, etiamsi persona ecclesiastica, ad quam pertinet præsentatio, seu collatio dicti beneficij, sit alterius Prouinciæ. ita Rom. in cons. 365. quia attenditur locus beneficij, & nõ patroni, prout declarat Láb. vbi supra. ar. 5. & Rocch. de Curte vbi supra. in verbo, honorificum. q. 3. col. 3. Si autem ad tale beneficium † sit facta præsentatio à patrono, non potest legatus illud conferre in præiudiciũ præsentati, nisi stante reseruatione supradicta, qua stante præsentatio patroni est ipso iure irrita. Lamb. vbi supra. art. 6.

CA-

CAPVT SECVNDVM.

Summus Pontifex conferre potest omnia beneficia, etiamsi sint iurispatronatus, & quando per litteras Apostolicas dicatur derogatum iurispatronatus.

SVMMARIVM.

1 Beneficiorum collatio spectat ad Papam. 2 Beneficia sunt reservata in viginti sex casibus. 3 Papa potest conferre beneficia patronata. 4 Privilegiatus non vititur suo privilegio contra eum, qui privilegium concessit. 5 Papa non presumitur in dubio velle praeiudicare laicis circa iurispatronatus. 6 Litterae Apostolicae non facientes mentionem iurispatronatus sunt inualidae. 7 Regula 41. Cancell. Apostolic. circa derogationem iurispatronatus. 8 Papa mandante provideri de beneficio ad cuiuscumque dispositionem pertinente, non comprehenditur beneficium	<p>iurispatronatus.</p> <p>9 Etiam si rescribat motu proprio.</p> <p>10 Vel si dicatur, quod talis provideatur de beneficio etiam si spectet ad alterius presentationem.</p> <p>11 Vel si dicatur de beneficio ad quorumcumque presentationem spectante.</p> <p>12 Quando censeatur derogatum iurispatronatus clericorum, non procedit si clerici sint patroni ratione patrimonij.</p> <p>13 Iurispatronatus laicorum non est derogatum etiam si dicatur, non obstante iure patronatus laicorum.</p> <p>14 Nec etiam, quando in litteris habetur, quod conferatur beneficium spectans ad Episcopi institutionem.</p> <p>15 Derogatum dicitur iuripa-
tro-</p> |
|--|---|

tronatus, quando Papa expresse derogat.

16 *Nec dicitur derogatum, si mandet prouideri de primo beneficio quomodocumque vacaturo.*

17 *Derogatio nunquam comprehendit iuspatronatus Regum, Ducum, &c.*

18 *In permutationibus necesse est facere mentionem iuspatronatus.*

19 *Derogatio licet non presumatur, secus tamen est si constat de certa scientia Papae.*

20 *Derogatio iuspatronatus clericorum non requirit expressionem.*

21 *Derogatio presumitur, si Papa disponat de tali beneficio vacaturo.*

1 **B**eneficiorum † collatio generaliter spectat ad Papam, qui est ordinarius Ordinariorū, & dominus omnium beneficiorum. cap. 2. de præben. lib. 6. glos. vlt. in cap. felicitis. de pen. lib. 6. clemen. 1. in fine, vt lite pend. Gomes. in proëmio regularum Cancellarię. in vers. considerata etiam. nu. 7. & in

2 specie † sunt reseruata beneficia in viginti sex casibus re-

latis in praxi Archiepiscopali Leonis. p. 2. cap. 20. de reseruatis. ideoque † potest conferre beneficia iuspatronatus clericorum, absque eorum consensu: item, & laicorum, quia laicis iuspatronatus est concessum à Papa ex gratia, & priuilegio non priuatiue. Card. Tusc. practicarum conclusionum iuris littera I. concl. 596. Et ideo talis priuilegiatus † non potest vti suo priuilegio contra eum, qui sibi priuilegium concessit: & de his vide plenissime Felin. in suo tractatu, quando literę apostolicę noc. patron. eccles. qui tractatus incipit, pro regula tenendum est, & Lamb. de iurepatronatus lib. 2. p. 3. q. 9. art. 1. & 2. In dubio autem Papa non † presumitur velle præiudicare laicis. Et ideo literę † apostolicę sunt inualidę si non faciunt mentionem iuspatronatus ecclesię obtentę, ex ratione tex. in cap. cum dilectus. de iurepatronatus. Abb. in capit. 3. de iurepatronatus.

7 Hodie autem ex † regula 41. Cancellarię Apostolicę relata à Quaranta in summa Bul-

Bullarij, in verbo, Regulae Cancellariae Apostolicae, in derogatione iurispatronatus debet fieri mentio iurispatronatus, dispositiue specificè, & determinatè, non autem conditionaliter; & si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat: & si de hoc in literis prouisionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum. Et si Papa mandet prouideri de beneficio ad cuiuscunque dispositionem pertinente, non includitur beneficium iurispatronatus, cum dispositio cadat pro institutione. Lopus allegat. 8. numero 6.

9 Idem est, si Papa rescribat Motu proprio pro aliquo beneficiando. Abb. in capit. ad aures. colum. penult. de rescript. Idem est, si dicatur

10 quod est prouideatur talis de beneficio, etiamsi ad alicuius presentationem spectaret. intelligitur enim de presentatione competente patrono ecclesiastico. cap. cum in illis. de praben. libro 6. La-

11 ipus vbi supra. Idem est si dicatur de beneficio ad praesentationem quoruncunque spectante, quando enim derogatur iurispatronatus laicorum expresse fieri debet derogatio. Et quando dictum

12 est est censeatur derogatum iurispatronatus clericorum, illud non procedit, si clerici habeant iurispatronatus ratione patrimonij. Nec iurispatronatus laicorum censeatur derogatum, etiam si in litteris diceretur non obstante iurispatronatus laicorum, & non obstantibus statutis ecclesiae, quia tales non obstantiae tendent solum ad tollendam subreptionem, non autem ad alia iura specialiter perimenda, nisi id expresse dicatur. Rota Roman. de praben. in nouis. decis. 1. Neque

14 censeatur est derogatum iurispatronatus laicorum, quando in litteris habetur, quod Papa mandat conferri beneficium spectans ad Episcopi institutionem. Lambertin. vbi

15 supra. artic. 30. Nam est tunc dicitur derogatum, quando Papa expresse derogat. Cardin. Mantica. decis. 292. Rot. Ro-

- 16 Roman. Quod ꝑ procedit, etiam si Papa mandet prouideri de primo vacaturo, spectante ad collationem, prouisionem, electionem, & præsentationem quorumcūque; tunc enim, nec etiam beneficia patronata vacantia in Curia comprehenduntur. Cardin. Tusc. vbi supra. conclus. 618.
- 17 Notandum est ꝑ insuper, quod litteræ Apostolicæ expresse derogantes iuripatronatus laicorum, nunquam comprehendunt iuripatronatus, spectans ad Reges, Duces, Marchiones, seu alios Principes, nisi de his expresse dictum sit, talis enim derogatio potest esse periculo ecclesiæ; & ita disponitur per suprascriptam Regulam Cancellariæ Apostolicæ. tradit Flamin. Parisius de resignat. beneficiorum. par. 1. libro 2. quæst. 4. num. 48.
- 18 Item sciendum ꝑ est, in permutationibus beneficiorum factis in Curia oportere in eis facere expressam mentionem iuripatronatus laicorum. Lopus allegat. 96. Et quamuis in dubio non
- 19 præsumatur facta ꝑ derogatio iuripatronatus laicorum, tamen id non procedit, quando constat de certa scientia Papæ scientis beneficium esse de iure patronatus laicorum, tunc enim censetur derogatum dicto iuripatronatus. Rot. Rom. decis. 27. de rescript. in nouis. Et in litteris, in
- 20 quibus ꝑ agitur de derogatione iuripatronatus clericorum, non est necessaria expressio dicti iuris. Rot. Rom. decis. 8. de iure patronatus in antiquis. Item præsumitur
- 21 facta ꝑ derogatio quando Papa disponit de beneficio proxime vacaturo. Et si ꝑ adsint patroni alicuius beneficii non existentes in quasi possessione præsentandi, & alij tantum existentes in prædicta quasi possessione, licet non sint patroni, de his tantum existentibus in quasi possessione in litteris mentio est facienda. Item ꝑ sciendum est, quod si post impetrationem factam de beneficio iuripatronatus absque mentione iuripatronatus id scientes per quadrimestre taceant, collatio conuadatur. Cardinal. in Cle-

Clementin. i. de supplend. neglig. Prælat. & de his omnibus vide Felin. vbi supra, & Lambertini. vbi supra articulo 3. & sequentibus, vique ad art. 26.

CAPVT FERTIVM.

Quando patroni ex conventionione alternatim præsentant, cui censeatur præiudicatum per Papæ derogationem.

SUMMARIVM.

1 Derogatio Papæ præiudicai patrono, ad quem illa vice spectabat præsentatio, si inter patronos seruetur alternatiua.

2 Idem est, si Papa mandet prouideri de beneficio spectante ad præsentationem talis.

3 Derogatio iuris patronatus Collegij fit cum mentione Collegij.

1 **S**Tante conventionione † inter compatronos, quod alternis vicibus præsentent, si Papa deroget expresse iuris patronatus pro vna vice, censeatur derogatum, & præ-

iudicatum illi patrono tantum, ad quem pro illa vice spectabat præsentatio, adeo vt in alia prima vacatione ad alterum patronum spectabit præsentatio. Ioan. de Anan. conf. 43. & facit text. in cap. mandatum, in cap. litteris, & in c. Abbatem de rescript. Rocch. de Curte de iure patr. in verbo, ius. q. 6. col. 2. Lamb. de iurep. li. 2. par. 3. q. 9. ar. 26

2 Similiter † si Papa mandet prouideri alicui de beneficio spectante ad præsentationem talis, qui debet præsentare de consensu aliorum, includitur sub tali mandato. Io. And. in cap. cum in illis. §. vltim. de præben. lib. 6. Et in derogatione † iuris patronat. per-

inentis ad Collegium non
sufficit fieri mentionem de
personis singularibus Colle-

gij: Sed fieri debet mentio
per verbum collectiuum. vi-
de Lamb. vbi supra artic. 34.

CAPVT QVARTVM.

Quando soleat, & in quibus casibus Summus Pon-
tifex derogare iuripatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 Derogationes conceduntur
ex causis vrgentissimis.
- 2 Derogatio conceditur quan-
do beneficia vacant in Cu-
ria.
- 3 Nisi esset iuripatronatus
Regum, Ducum, &c.
- 4 Derogatio conceditur quan-
do iuripatronatus est mixtum.
- 5 Item quando iuripatrona-
tus competit ex privilegio,
prescriptione, seu consuetu-
dine.
- 6 Item si sit beneficium li-
tigiosum.
- 7 Derogatio aliquando fit
pro duabus tertijs partibus.
- 8 Derogatio conceditur pro
medietate quando quis fuit
presentatus à medietate pa-
tronorum.

- 9 Derogatio conceditur com-
patrono.
- 10 Derogatio conceditur Epi-
scopo promoti circa beneficia
prius obtenta.
- 11 Clausula, dummodo acce-
dat consensus patronorum,
quid denotet.
- 12 Derogatio habet clausulam
pro hac vice tantum.
- 13 Derogatione obtenta debet
probari beneficium esse de iu-
repatronatus.

1 **S**ummus † Pontifex non
soleat concedere deroga-
tiones iurispatronatus nisi ex
causis vrgentissimis, quæ sunt
plures, quarum

2 Prima † est, quoties bene-
ficium iurispatronatus vacat
in Curia: nam tunc Papa
consuevit derogare. cap. 2.
de

de præben. lib. 6. tradit Staf-
 fil. de lit. grat. & iust. fol. 54.
 col. 1. Mandosius in tractatu
 de signat. grat. in verbo de-
 rogationes iurispatronatus.
 Sarnen. de trienn. possession.
 quæst. 31. numer. 19. Quod
 3 non procedit † in iurepatr.
 Regum, Ducum, Marchio-
 num, siue aliorum Princi-
 pum, vt dictum est in præce-
 denti cap. Couarr. practic.
 quæst. cap. 36. num. 4. quam-
 uis Parisius in loco proxime
 citando dicat illud procede-
 re in praxi quo ad Reges
 tantum.

4 Secunda † causa, quoties
 iurispatronatus est mixtum de
 ricorum, & laicorum, quia
 tunc derogatio conceditur in
 totum. Mandosius vbi supra
 col. 2. in fine, & ita commu-
 niter est receptum, & in pra-
 xi seruatur.

5 Tertia † causa, quando iurisp-
 patronatus competit ex pri-
 uilegio, præscriptione, aut
 consuetudine. Nam tunc de
 facili derogatur in totum,
 cum & absque derogatione
 receptum sit valere collatio-
 nem. Cassador. decis. 4. &
 decis. vlt. de iurepatronatus,
 & decis. 4. de probat. & est

communis opinio, teste Lam-
 bertino de iurepatr. libr. 2.
 pat. 3. quæst. 9. artic. 25. &
 quæst. 8. art. 3.

6 Quarta † causa, quoties be-
 neficium erat apud Curiam
 Romanam litigiosum. Cassa-
 dor. decis. 3. vt lite penden-
 Sarnen. in regula de impetr.
 benefic. per ob. famil. Card.
 quæst. 8. num. 7. Couarr. vbi
 supra num. 7. & 8.

7 Quinta † causa est, ex qua
 solet derogari iurispatronat.
 laicorum ex aliquo fauore,
 pro duabus tertijs. Mandos.
 vbi supra col. 3.

8 Sexta causa † est quando
 quis fuit à medietate patro-
 norū præsentatus. Nam tunc
 derogatur pro alia medietate,
 & ita communiter, & in
 praxi seruatur: & hæc est ma-
 gis frequens derogatio, & per
 eam multæ lites tolluntur, &
 celeriter beneficio provide-
 tur.

9 Septima †, quando Orator
 est vnus ex patronis, tunc
 conceditur derogatio. Man-
 dos. vbi supra colum. 3. ver-
 fic. quæro.

10 Octaua † causa est in reten-
 tione beneficiorum in fauo-
 rem promoti ad Episcopa-
 tum,

tum, & fit mentio beneficium
 esse iurispatronatus. Et scien-
 dum ꝑ est, quod quando be-
 neficium confertur cum clau-
 sula, dummodo accedat pa-
 tronorum consensus, requiri-
 ritur expressus consensus, &
 non sufficit tacitus inductus
 ex lapsu quatuor mensium.
 Et in tali derogatione ꝑ in
 praxi solet seruari, vt dica-
 tur pro hac vice tantum.
 Couart. dicto cap. 36. Et si
 dictum sit, & narratum ꝑ be-
 neficium esse de iurepatrona-

tus, vt obtineatur derogatio,
 debet is, qui obtinuit proba-
 re dictum beneficium esse
 iurispatronatus; alias impe-
 ratio est nulla, teste Puteo
 Decis. 120. lib. 2. Rot. Rom.
 vide de his omnibus late
 Flamin. Paris. de resignatio.
 benefic. lib. 2. quæst. quarta,
 num. 43. vsque ad finem, &
 Rebuff. in sua praxi benefi-
 ciaria in tertia parte signatu-
 ra, in versiculo necnon iuri-
 patronatus.

CAPVT QVINTVM.

Quomodo expediatur presentatio, quæ fit
 per patronos regulares ad ecclesiam
 parochialem.

SVMMARIVM.

1 Presentatio, quæ fit à re-
 gularibus de clerico seculari
 ad parochialem ecclesiam,
 quomodo fiat.
 2 Ordinarius tunc debet re-
 gularibus tempus dare ad con-
 signandum certum redditum
 presentato.

3 Vel inferior, ad quem spe-
 ctat institutio.
 4 Si institutio fiat sine di-
 cta assignatione, valet.
 5 Si dicta assignatio non fiat
 intra dictum tempus, ordina-
 rius potest dictum redditum
 assignare.
 6 Si in dicta assignatione
 modus excedatur, appella-
 ri

- vi potest.
- 7 Assignatio predicta fieri debet super possessionibus dicta ecclesia.
- 8 Taxatio tunc ea fieri debet, qua clericus possit vivere.
- 9 Episcopo debentur procuratio, cathedralicum, siue synodaticum.
- 10 Centum aurei pro paroco sufficiunt annui.
- 11 Concil. Tridentin. sess. 24. de reform. cap. 13.
- 12 Assignatio predicta fieri debet causa cognita.
- 13 De derogatione iurispatronatus regularium.

Nunc videamus de expeditione presentationis, quæ fit per Religiosos regulares, qui sunt patroni ecclesiastici, de aliquo clerico ad ecclesiam parochialem secundum text. in cap. de monachis. de præben. & in Clement. prima, de iure patronat. & ibi Cardin. Rocch. de Curte. de iure patronat. in verbo onerosum. quæst. sexta. Paul. de Citad. de iure patronat. par. sexta quæst. 45. quo casu Ordinarius taliter præsentantibus, vel eorum pro-

Praxis iurispatron.

curatori debet præfigere tempus, intra quod dicti præsentantes assignent dicto præsentato congruam reddituum portionem pro sui sustentatione. dicta Clementina prima. Et si Ordinatio spectaret ad inferiorem, is inferior debet recurrere ad Episcopum, ut eis dictum terminum statuat ad dictam assignationem faciendam. dicta Clementina prima, in principio. Si vero Ordinarius instituat absque dicta assignatione, tenet institutio. gloss. in dicta Clementina prima, in verbo inhihentes. quod si per eos intra dictum terminum non fiat talis assignatio, Dioecesanus potest congruam reddituum assignare portionem dicto præsentato. dicta Clementina prima, & ibi gloss. in verbo deuoluatur: idq; potest facere, & ante, & post institutionem. Verum si excedatur modus in dicta assignatione nimis onerando dictos Religiosos, poterunt appellare infra debitum tempus ad Superiorem Dioecesani, ut moderet dictam taxationem. Et talis assignatio debet fie-

S ri

ri in parte possessionum di-
 ctæ ecclesiæ, si habeat posses-
 siones, vel alios redditurus.
 8 Et ¶ talis taxatio ea facienda
 est, qua clericus possit hone-
 ste viuere, & onera Episco-
 palia soluere, de quibus in
 cap. conquærente, & in cap.
 dilectus. de offic. ordin. vt est
 9 procuratio ¶ annexa visita-
 tioni, & cathedraticum, siue
 synodaticum. cap. cauendum
 10. quæst. 3.
 10 Hodie ¶ autem saltem cen-
 tum aureos parochiales ec-
 clesiæ annis singulis habere

debet, pro sustentatione
 11 Rectoris. Concil. ¶ Trident.
 Sess. 24. de reformat. cap. 13.
 versic. ad hæc. Et talis assi-
 12 gnatio debet ¶ fieri causa co-
 gnita, sed de plano: & de
 his omnibus vide Cardin. in
 dicta Clement. prima, quem
 refert Lambertin. de iurepa-
 tronat. lib. 2. par. 3. quæst. 10.
 per omnes articulos d. quæst.
 13 Et de huiusmodi ¶ deroga-
 tione iurispatronatus, vide
 Rebuff. in sua praxi benefi-
 ciaria in 3. par. signaturæ. in
 versic. nec non iurepatronat.

FINIS LIBRI DECIMIQUARTI.

